

Jolanta Sitarska-Gołębiowska

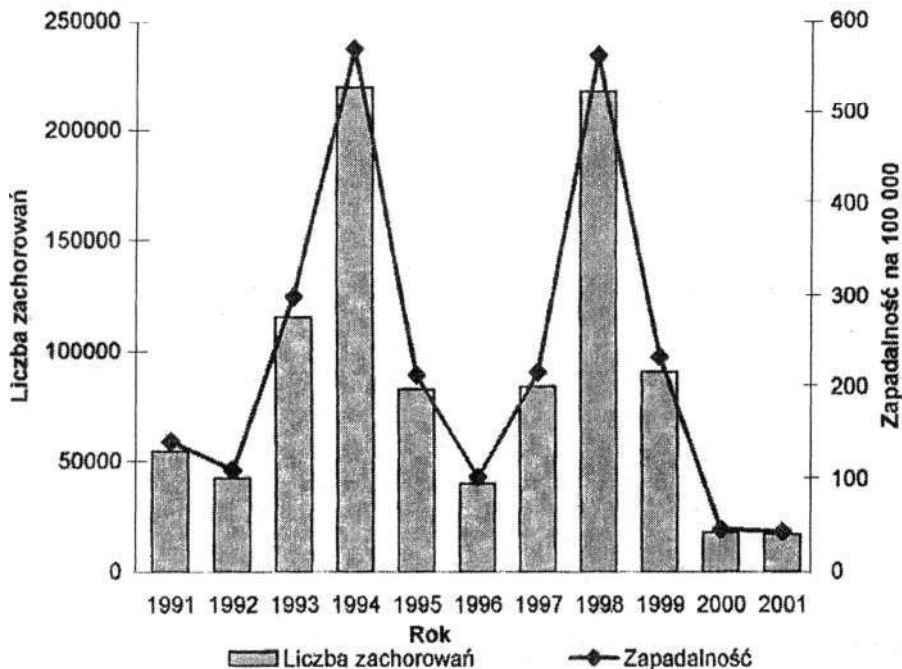
ŚWINKA W 2001 ROKU

Słowa kluczowe: świnka, epidemiologia, Polska, rok 2001

Key words: mumps, epidemiology, Poland, 2001

W 2001 roku odnotowano 16 724 zachorowania na świnkę, tj. o 824 mniej niż w roku 2000.

Zapadalność wyniosła 43,3 na 100 000 mieszkańców i była nieznacznie niższa niż w roku 2000 (45,4). Dynamikę zmian liczby zarejestrowanych zachorowań oraz zapadalności na 100 000 mieszkańców w ciągu ostatnich 6 lat przedstawia ryc. 1.

Ryc. 1. Świnka w Polsce w latach 1991-2001. Liczba zachorowań i zapadalność na 100 000 mieszkańców

Fig. 1. Mumps in Poland in 1991-2001. Number of cases and incidence per 100 000 population

W poszczególnych województwach zapadalność wynosiła od 8,5 (woj. lubuskie) do 95,2 (woj. śląskie). Spadek zapadalności zaobserwowano w 11 województwach, w 5 - wzrost, przy czym największy - trzykrotny - w województwie śląskim (tab. I).

Tabela I. Świnka w Polsce w latach 2000-2001. Zachorowania i zapadalność na 100 000 mieszkańców wg województw

Table I. Mumps in Poland in 2000-2001. Number of cases and incidence per 100 000 population by voivodeship

Województwo	2000		2001			
	liczba zachorowań	zapadalność	liczba zachorowań	zapadalność	hospitalizacja	
					liczba	%
POLSKA	17 548	45,4	16 724	43,3	751	4,5
1. Dolnośląskie	1 044	35,1	1 177	39,6	18	1,5
2. Kujawsko-pomorskie	1 440	68,5	1 389	66,1	84	6,1
3. Lubelskie	1 092	48,9	885	39,7	70	7,9
4. Lubuskie	427	41,7	87	8,5	3	3,5
5. Łódzkie	909	34,3	396	15,0	16	4,0
6. Małopolskie	1 554	48,2	1 715	53,0	121	7,1
7. Mazowieckie	1 327	26,2	797	15,7	79	9,9
8. Opolskie	1 364	125,5	702	64,8	25	3,6
9. Podkarpackie	333	15,6	374	17,6	19	5,1
10. Podlaskie	444	36,3	541	44,3	34	6,3
11. Pomorskie	1 458	66,4	1 031	46,8	102	0,9
12. Śląskie	1 594	32,8	607	95,2	84	1,8
13. Świętokrzyskie	1 018	76,9	654	49,5	23	3,5
14. Warmińsko-mazurskie	396	27,0	275	18,7	10	3,6
15. Wielkopolskie	2 853	85,0	1 617	48,1	50	3,1
16. Zachodniopomorskie	295	17,0	477	27,5	13	2,7

Jak co roku dominowały zachorowania dzieci i młodzieży w wieku do 14 lat (15 411 osób), które stanowiły 92,1% ogółu przypadków, przy czym 54,1% zachorowań (9 041) wystąpiło u dzieci w wieku 5-9 lat. Zgłoszono 2 349 zachorowań w grupie wieku 0-4 lata (14,0%), a zachorowania wśród osób dorosłych w wieku powyżej 20 rż. stanowiły 3,4% (562) ogółu zachorowań. W prawie wszystkich grupach wiekowych zaznaczył się niewielki spadek zapadalności w porównaniu z rokiem poprzednim; tylko u dzieci w wieku 5-9 lat zapadalność nieznacznie wzrosła (363,2 - 381,5). Najwyższą zapadalność zanotowano u dzieci 7-letnich (483,6) i u 6-letnich (465,8), u których była ona wyższa niż w roku poprzednim (tab. II),

Podobnie jak w latach poprzednich ogólna zapadalność na świnkę mężczyzn (46,8) była wyższa niż zapadalność kobiet (40,0) (tab. III), na co miała wpływ przewaga zachorowań chłopców i młodych mężczyzn w wieku 0-19 lat.

W roku 2001 zapadalność w miastach tylko nieznacznie przewyższała (43,6) zapadalność na terenach wiejskich (42,8). Najwyższą zapadalność zanotowano w miastach liczących poniżej 20 tys. mieszkańców (57,0), a ponadto w miastach powyżej 100 tys. (42,5) (tab. III). W miastach obserwowano wyższą zapadalność wśród dzieci w wieku do 9 lat, w starszych grupach wieku zapadalność była wyższa wśród mieszkańców wsi.

Tabela II. Świnka w Polsce w latach 2000-2001. Zapadalność i rozkład procentowy wg wieku

Table II. Mumps in Poland in 2000-2001. Incidence per 100 000 population and percentage in age groups

Wiek w latach	2000		2001	
	zap.	%	zap.	%
0-4	143,4	16,3	120,3	14,0
0	13,9	0,3	17,6	0,4
1	61,0	1,3	50,9	1,1
2	119,9	2,7	84,9	2,0
3	195,4	4,6	173,7	4,2
4	306,0	7,4	257,2	6,4
5-9	363,2	51,4	381,5	54,1
5	353,8	9,1	326,8	8,3
6	440,0	12,0	465,8	12,5
7	416,3	11,8	483,6	13,9
8	333,9	9,9	367,9	10,9
9	281,6	8,6	272,2	8,5
10-14	142,1	23,7	142,2	24,0
15-19	25,4	4,9	22,5	4,5
20-29	4,6	1,6	3,9	1,4
30-39	3,8	1,1	3,7	1,1
40 i >	1,0	1,0	0,8	0,9
Ogółem	45,4	100,0	43,3	100,0

Tabela III. Świnka w Polsce w latach 2000-2001. Zapadalność i udział procentowy wg płci i miejsca zamieszkania

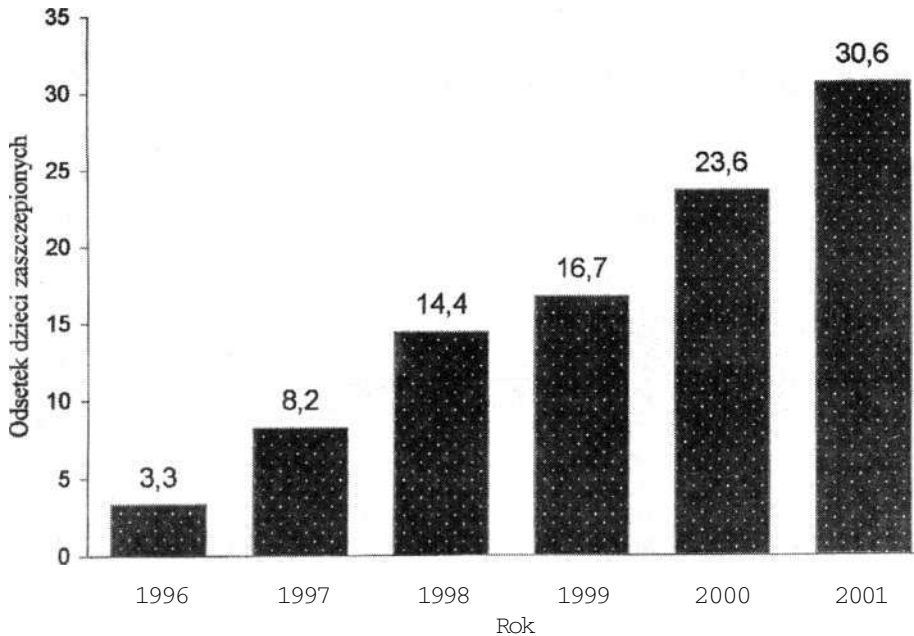
Table III. Mumps in Poland in 2000-2001. Incidence per 100 000 population and percentage by sex in urban and rural population

Cecha	Rok	Miasto			Wieś			Ogółem		
		M	K	łącznie	M	K	łącznie	M	K	łącznie
Zapadalność	2000	43,5	34,2	38,6	61,0	51,7	56,4	50,4	40,7	45,4
	2001	47,4	40,1	43,6	45,8	39,8	42,8	46,8	40,0	43,3
Udział procentowy	2000	53,8	46,2	100,0	54,1	45,9	100,0	53,9	46,1	100,0
	2001	51,9	48,1	100,0	54,1	45,9	100,0	53,9	46,1	100,0

Zachorowania w II. półroczu (8 864) stanowiły 53,5% ogółu zarejestrowanych zachorowań. Najwyższą liczbę zachorowań zanotowano w listopadzie - 2 656 (16,1%), najniższą w sierpniu - 504 (3,0%).

Hospitalizowano 751 chorych na świnkę - co stanowiło 4,5% ogółu zgłoszonych przypadków. Częstość hospitalizacji wahała się od 9,9% w woj. mazowieckim do 1,5% w woj. dolnośląskim.

W 2001 roku szczepienie przeciw śwince figurowało w kalendarzu szczepień w 106 krajach świata. W Polsce, mimo wielokrotnie powtarzanych postulatów, szczepienie przeciw śwince nie zostało do tej pory włączone do programu obowiązkowych szczepień

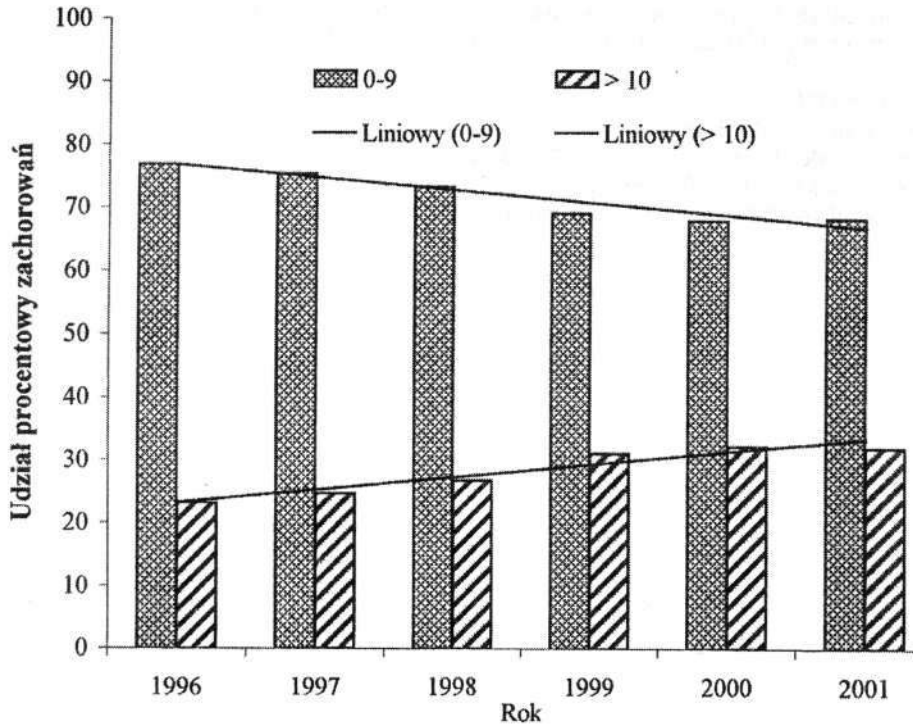

Ryc. 2. Odsetek dzieci w 3 rż. zaszczepionych szczepionką przeciw odrze, śwince i różyczce w latach 1996-2001

Fig. 2. Percentage of 3-year old children vaccinated with MMR vaccine in 1996-2001

ochronnych. Po uwzględnieniu szczepienia przeciw śwince w ramach szczepień zalecanych zarekomendowano stosowanie szczepionek zawierających szczep Jeryl Lynn. Miało to związek z informacjami, napływającymi początkowo z Wielkiej Brytanii, potem z innych krajów o reaktywności świnkowego szczepu szczepionkowego Urabe AM 9, w postaci częstszych niepożądanych odczynów poszczepiennych (nop), a zwłaszcza aseptycznego zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych. Analiza niepożądanych odczynów poszczepiennych w Polsce w latach 1996-2001 po szczepieniach przeciw śwince szczepionką skojarzoną przeciw odrze, śwince i różyczce oraz szczepionych monowalentną szczepionką wykazała podobnie częstsze występowanie nop po szczepionkach zawierających szczep Urabe AM 9 niż po szczepionkach zawierających szczep Jeryl Lynn. W Kalendarzu Szczepień na rok 2002 (także 2003) zamieszczono rekomendację szczepionek przeciw śwince zawierających inne szczepy wirusa niż Urabe AM 9. Jednocześnie Światowa Organizacja Zdrowia zaleca do stosowania w ramach narodowych programów uodpornienia wszystkie szczepy atenuowanego wirusa świnkowego z wyjątkiem szczepu Rubini. W kwietniu 2002 roku Departament Szczepionek i Preparatów Biologicznych Światowej Organizacji Zdrowia wydał dla szczepionki potrójnej MMR zawierającej szczep wirusa świnki Urabe AM 9, certyfikat akceptujący jej sprzedaż przez agencje Narodów Zjednoczonych. W Polsce rejestracja szczepionki zawierającej szczep Urabe AM 9 jest utrzymana*.

Magdzik W, Zieliński A. Szczepienia przeciw śwince ich skuteczność i niepożądane odczyny poszczepienne. *Przegl Epidemiol* 2002;56:377-89.

Ryc. 3. Świnka w Polsce w latach 1996-2001. Udział procentowy zachorowań w grupach wieku
 Fig. 3. Mumps in Poland in 1996-2001. Percentage of cases by age

Jak wynika z danych PZH i GIS (Biuletyn - Szczepienia ochronne w Polsce w 2001 r.) w 2001 roku zaszczepiono przeciw śwince 30,6% dzieci w 3 rż., w roku 2000 - 23,6%. W 2001 r. w skali kraju odsetek dzieci zaszczepionych w 3 rż. wahał się od 45,3% w woj. mazowieckim, ponad 30% w łódzkim, dolnośląskim, małopolskim i wielkopolskim, do 19,7% w woj. lubuskim. Odsetek dzieci zaszczepionych w 3 rż. w ciągu ostatnich lat rośnie systematycznie i jakkolwiek nie zmieniło to jeszcze sytuacji epidemiologicznej świnki w Polsce, to jednak spowodowało dającą się zauważyć tendencję spadkową procentowego udziału zachorowań dzieci w wieku poniżej 9 lat, z niewielką tendencją wzrostową wśród starszych (ryc. 2) (ryc. 3).

Jolanta Sitarska-Gołębiowska

MUMPS IN POLAND IN 2001

SUMMARY

In 2001, 16,724 cases of mumps were reported in Poland. Incidence of 43.3 per 100,000 was slightly lower than in previous year. Approximately 4.5% of mumps cases were hospitalised (751). Children in the 5 to 9 age group were mostly affected (incidence ranged from 272.2 to 483.6). Children in this age group constituted 54.1% of total number of cases.

The MMR vaccine is not included into the national programme of immunisation, the vaccination is recommended on voluntary basis for 2-year and 7-year old children.

Adres autorki:

Jolanta Sitarska-Gołębiowska

Zakład Epidemiologii Państwowego Zakładu Higieny

ul. Chocimska 24, 00-791 Warszawa

tel. (O-prefiks-22) 54-21-206; e-mail: jgolebiowska@pzh.gov.pl